خەونەکەی تاڵەبانی بوبە کابوس … کاروان تەیب

دوای کیمبابارانکردنی هەڵەبجە بەچەند رۆژێك، رۆژنامەنوس و کوردناسی دیاری فەڕەنسی، کریس کۆچێرا، چاوپێکەوتنێك، لەسەر پرسی کورد، لەگەڵ جەلال تاڵەبانی، سکرتێری گشتی یەکێتی نیشتمانی کوردستان، ئەنجامئەدات و لە 25ی ئازاری 1988 رۆژنامەی لیبراسیۆن-ی فەڕەنسی بڵاویئەکاتەوە.

تاڵەبانی لە چاوپێکەوتنەکە جگە لەوەی باس لە کیمیابارانکردن و هاوپەیمانێتی نێوان فەڕەنسا و رژێمی عیراق و کوژرانی پێنج هەزار لە دانیشتوانی هەڵەبجە ئەکات، ئاماژە بە پرسی کورد و دامەزراندنی دەوڵەتی کوردی ئەکات ئەوەی کە ئەو ناوی ناوە “کۆماری کوردستان”، بۆ ئەوەش تاڵەبانی بونی نەوت و سەرچاوەی تری سروشتی لە کوردستان بە فاکتەری سەرەکی دائەنێت بۆ دمەزراندنی ئەو دەوڵەتە، بەڵام ئایا ئەو خەونەی تاڵەبانی چۆن دەچو؟

تاڵەبانی ئاماژە بە خەونە گەورەکەی کورد ئەکات لە کوردستانی عیراق کە دروستکردنی کیانێکی سەربەخۆیە. لە چاوپێکەوتنەکە ئەڵێت:”ئێمە خوازیاری دامەزراندنی کۆماری کوردستانین. ئەو کۆماری کوردستانەیش ئەکرێت لەگەڵ عیراقدا بمێنێتەوە، لە چوارچێوەی سیستمێکی فیدراڵی، هاوشێوەی وڵاتانی کۆماری یۆگۆسلاڤیا، بەڵام بەو مەرجەی عیراق ببێ بە وڵاتیکی دیموکراسی، لەم حاڵەتەیشدا ئەگەر عیراق بەو شێوە دیکتاتۆریە بمێنێتەوە ئەوا جیائەبینەوە.”

لە درێژەی وەڵامەکانیدا بۆ رۆژنامەنوسە فەڕەنسیەکە، تاڵەبانی ئەڵێت:”لەبەرئەوەی (وڵاتەکەمان) دەوڵەمەندە بەنەوت و سەرچاوەی تری سروشتی و خاکێکی بەپیتی هەیە و هەروەها خەڵکی کوردستان کارامەن، بۆیە ئەتوانین وڵاتێکی دەوڵەمەند و گەشەکردو بنیادبنێین”.

تاڵەبانی ئەو کاتە داوا ئەکات کە عیراق ببێ بە دیموکراسی، بەڵام لە ئێستادا ئەو دیموکراسی و دەستاودەستکردنی دەسەڵاتەی لەعیراق هەیە لە کوردستان نییە. لە عیراق لە دوای 2003 ەوە سێ سەرۆکی گۆڕیوە، بەڵام لە کوردستان لەو ماوەیە تەنانەت یەك سەرۆکیشی نەگۆڕیوە. واتا رێك پێچەوانەی ئەوەی تاڵەبانی وتویەتی لە ئێستادا هاتوەتەدی. تەنانەت هەمو روداوەکان ئەوەمان پێئەڵێن تا ساڵی 2021 هەڵبژاردن لە کوردستان ناکرێت، کەچی لە عیراق لەکات و ساتی خۆی ئەکرێت، وەزیر لێپێچینەوەی لێئەکرێت و متمانەی لێوەرگیرێتەوە،

پەرلەمان و حکومەتێکی کارا هەیە، داهاتی نەوت شەفافە، بودجە لەکاتی خۆی پەسەند ئەکرێت…هتد ئەوانە هیچی لە هەرێمی کوردستان (کە ئەو کۆمارە کوردییەیە تاڵەبانی باسی کردوە) نییە.

سەبارەت بە سەروەتی هەرێمی کوردستانیش، لە دوای ساڵی 2008 ەوە، نەوتی هەرێمی کوردستان لەلایەن "هەندێ سیاسییەکانی سەربە یەکێتی نیشتمانی کوردستان و پارتی دیموکراتی کوردستان تاڵانئەکرێت یان بە قاچاخئەبرێت"، لە دوای "رێککەوتنی سیاسی" یەکێتی و گۆڕان، بزوتنەوەی گۆڕان چاوپۆشی لە یەکێتی ئەکات، وەك ئەوەی ئەو حیزبە، لەماوەی شەورۆژێکدا، بوبێت بە "نەزیە و پاك و بێگەرد"! بەوەش گۆڕان ئەبێتە بەشێکە لەو سیستمە گەندەڵەی کە هەیە.

دیارە ئەو نەوتەی کە تاڵەبانی باسی لێکردوە ئەوەی کەرکوکە. ئەوەتا لەدوای 2014 ەوە –دوای هاتنی داعش- ئەو شارە بەخۆی و نەوتەکەیەوە لەژێر دەسەڵاتی کوردە. "چەند سیاسیەکی پارتی و یەکێتی ئێستا خۆیان نەوتی کەرکوك و کوردستان ئەبەن". بۆ پشت راستکردنەوەی ئەمەش ئاماژە بە لێدوانێکی شاڵاو عەلی عەسکەر، ئەندامی سەرکردایەتی یەکێتی ئەکەم کە وتی:" ئیتیفاقی ژێربەژێر لە نێوان (یەکێتی و پارتی) هەیە بۆ بردنی نەوتی کەرکوك". بە کورتی "رۆژانە زیاتر لە 600 هەزار بەرمیل نەوت لە کوردستانەوە هەناردەئەکرێت، بەڵام داهاتەکەی شەفاف و دیار نییە"، لەولایشەوە "رۆژانە بەردەوام بەتەنکەر نەوت و گاز بە قاچاخ ئەبرێن".

کاتێك باش بۆمان رونئەبێتەوە کە سیاسیەکانی کوردستان چی کارەساتێکیان بەسەر کوردستان هێناوە کە خۆیان ناکۆکی و ململانێ بکەوێتە نێوانیانەوە لەسەر سەروەت و سامان و دابەشکردنی داهاتی نەوتی قاچاخ.

هەر ئەوانەش وائەکەن کە خەونەکەی تاڵەبانی ببێت بە کابوس. چونکە نە هەرێمی کوردستان لە بەغدا دیموکراسی ترە نە نەوت و سامانی سروشتی بون مایەی خێر و خۆشی بۆ کورد.

karwantayib@gmail.com